

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A az irkoztóság káriralok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 19.

Nagyvárad és Pecze-Szóllós.

(—id—a.) Minden városnak, sőt még kis községnek is az a célja, hogy fejlődjen, gyarapodjon.

Nagyvárad városa szintén a fejlődés útján halad s bár az anyagiak hiánya sok tekintetben megbénítja előre törekvését, maradisággal nem vádolhatjuk a város ügyeinek intéző köreit.

Vannak azonban, akik nem elégszenek meg ezzel a fejlődéssel, hanem, elhiszszük, hogy jóindulatból, gyorsabb haladást kívánnak.

Csak hogy ehhez olyan eszközöket keressenek, a melyek kivihetetlenek.

Például akármilyen divat ez idő szerint az öngyilkosság, nagyon különösnek találunk, ha valaki azt kívánja a jó módban élő szomszédjától, hogy öngyilkosságot kövessen el.

*

Egész terjedelmében közöltük *Busch* Dávid városi főmérnök Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához intézett beadványát, a melyben indítványozza, hogy kebelezzék be Nagyvárad város területébe Pecze-Szóllós községet, továbbá az össi-i és az iklódi pusztákat, vagyis csatolják ezeket a területeket Nagyváradhoz.

Az eszme nem új, mert *Dús* László városi főügyész már 10 évvel ezelőtt vetette azt fel.

Nagyvárad város szempontjából kétségtelenül tetszetős az indítvány, de ha komolyabban mérlegeljük, el kell azt is ösmernünk, hogy Pecze-Szóllós községé-

nek lakossága, valamint az említett puszták tulajdonosai önmagukat károsítanak meg, ha minden eszköz felhasználásával meg nem akadályoznák a Nagyváradhoz csatolást.

Nagyvárad városára, elősmerjük, rendkívüli előnyökkel járna Pecze-Szóllós és az említett puszták összezatolása, de vajjon olyan viszonyok vannak-e nálunk, hogy jó lélekkel kívánhatnánk ebben részletetni a jómódu Pecze-Szóllós lakosságát. Nem öngyilkosság számba menne attól a községtől, a melynek ügyei rendezettek, *közköltője nincs*, ha Nagyváradhoz csatlakoznának?

Nagyvárad város vagyoni helyzete, a közigazgatás menete nem oly kecses, hogy oka és érdeke volna Pecze-Szóllósnek kötelékébe sietni.

A város igen mostohán viselkedik a város külsőbb utcáinak lakóival szemben; kövezete nincs, világítást a jó holdvilág ad, ha ad, rendészeti tekintetben 8—10 utcára jut egy éjjeli őrség, szóval alig vagyunk a külső városrészekben különb, mint egy valamicskét rendezett község.

Vajjon Pecze-Szóllós mit remélhetne, ha Nagyváradhoz csatolnák. Mutatóul talán kapna néhány petroleum lámpát és nem kellene vámot fizetnie a sorompóknál. Ez azonban nagyon drága viszontszolgálat lenne a reá háramló terhekkel szemben.

A ki tudja, hogy milyen nagy terhekkel van megróva mindenki Nagyváradon, a megélhetést maga a város mesterségesen miként igyekszik megdrágitani, egy cseppet sem fog csudálkozni, hogy az indítványt nem veszik komolyan.

Az adókulcs maga óriási különbséget képez Nagyváradon és egy nagyközségben, mint pl. Pecze-Szóllósön.

Azonkívül az igen sok czimen fizetendő díjak magasabbra rugnak Nagyváradon, mint a pecze-szóllósi lakosok mostani összes terhe.

Tekintetbe kell még vennünk a városi fogyasztási adókat, a melyek megdrágitják Nagyváradon az életet. Pecze-Szóllós évenként megkavicsoltatja, jó karba hozza az utait; de az egyesítés után mikor látnának a szóllósi kaviccsos utat, hisz Nagyvárad mellék-utcái is elhagyatott állapotban vannak. Ezek mind kicsinyes dolgoknak látszanak, de összevéve igen fontosak.

Mert nagy naivitás volna azt hinni, hogy az összezatolás után nem gondoskodna a városi tanács mielőbb arról, hogy a városi fogyasztási adókat a csatolt részekben is behozza.

Arra tehát nincs kilátás, hogy Pecze-Szóllós lakossága beleegyezne szépszerivel az összezatolásba.

És ekként következnek az indítvány második része: az *erőszak*. Vagyis, hogy az érdekelt lakosok és tulajdonosok *akaratára ellenére* csatolják Pecze-Szóllós községét és az össi-i és iklódi pusztákat Nagyváradhoz.

Ez annyira képtelen dolog, hogy bátran kihagyhatták volna az indítványból.

A törvény ezen intézkedése ugyanis a fővárosra szól. De ha nem így volna is, pedig így van, nagyon merész fantázia kell hozzá, hogy azt képzeljük, miként Biharvármegye törvényhatósága egyik virágzó községének tönkretételét engedje,

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Mire az ember bajusza megnő.

Irta: Salgó.

Tizenöt hosszú év után újból elvetődtem nem régiben M.-be.

Régi emlékek kötnek hozzá, gyermekévek, diákélet rózsásderűs emlékei.

Mennyit változott azóta!

Minden századik arcz ösmerős csupán; a főutcán oly nagy a tolongás, mint az előtt *vasárnap* volt.

Menekülök innen egy mellék utcába. Vajjon rá ismerem-e? Hát bizony változott itt is valami kevéske.

A gimnásiumból *finánczlaktanya* lett; kicsi volt már, szűk is az újabb, nagytrató generációnak.

Helyette szemben ott van az új pompás palota. Oda már kemény galléros, keztyűs gavallérok járnak *»hölgycsigarettával»*.

(Nekünk jó volt még a makrapipa, meg a *krumpli levél* belé.)

De azért rá ismerem, de azért visszatér lelkem oda az elmúltba.

Csendes utca volt ez akkor. Egyedüli vidámságát benne a közepén levő kut csinált minden este.

Az kerek kut volt s szörnyen nyikorgott. Itt volt a legjobb ivóvíz az egész környéken,

ide gyűlt esténként a környék cselédsége és egyéb népsége vizet meríteni. És itt tört el a legtöbb korsó, itt volt a legtöbb vitás is mellé, de csupán este, máskülönben csendes volt.

Lakóinak javát özvegy kálvinista papnék népesítették be. Legszivesebben ide adták kosztba a deákokat. Olcsó is, jó is volt a süldő legénynek.

Itt laktunk mi, szemben velünk Schulteisz fiskálisék.

Az ő háza tája sem különbözött élénkségben a többitől, kivéve a heti vásár napokat, a mikor a sok falusi ember ügyes-bajos dologban járván az utját az ügyvéd urnál.

No meg egy-egy reggelen megnyílt a nagy kapu az ügyvédék házában, a mikor elegáns fogat jelent meg két nagy sárga lótlól vonva.

A bakon sujtásos kocsis, mellette hatalmas kosarak között a Juczi szobalány, a hátsó ülésre pedig ő nagysága maga szállott fel Lengő Flórián ügyvédjelölt asszisztentiája, meg a neufaudlandi, a kedvencz, »Neró» hangos ugatása között.

Ilyenkor vásárolni ment a piacra, ő volt az utca »hotvoléja».

»Hej! könnyű neki» — sóhajták ilyenkor zöld zsalugáterjeik mögül az özvegy papnék — »két paraszt beveri egymás fejét s kész a legpompásabb ruha. Bezzeg mennyit kell nekünk a deákok rántásain spórolni, míg csak egy szalmakalapra is telik.»

S látva a két sárgát, a fényes fogatot, Flórián ur mosolygó, hajlongó alakját és hallva

a sok irigy megjegyzéseket, magamnak is ideálommá lett a fiskáliság.

Gondolataimban elmélyedve festetem a jövőt, miközben öngyűsége is hazaérkezett.

A fogat berobogott, a kaput bezárták s csend lön ismét a papsor utcájában.

Legfeljebb Flórián ur rohant néha, nagy utcaajtó csapdosás között a telekkönyvhöz kivonatért, vagy a nyomdába levonatért a verseiről.

Mert ő volt a város dalnoka és az első tavaszi naptól, az utolsó fagyos télíg s az első báltól az utolsó bálban levő barna, vagy szőke leányig mindent megénekelt.

S ezért volt ő előttem szörnyű nagy tekintély s ezért, no meg másért is eltökéltem, hogy mire a bajuszom megnő, ügyvéd leszek, olyan, mint Schulteisz; olyan háztartással, tekintélyvel — kopasz homlokkal.

Akkor én, azon a szép nyáron maturára készültem.

Hanem akkor a nyáron hangos lett a papsor utca.

Az ügyvédek legidősebb leánya haza jött nyaralni az urával, a kit a főváros levegője, no meg a máv. felügyelt munkája, a hol u. i. titkár volt, sápkorossá tett.

Velük volt 3 leányuk is, a legidősebb: Aranka.

Arankának legelőször a piczi, lack regatta czipőjét láttam meg.

Az öreg avason jártam tanulgatni, este-felé haza ballagtam.

azért, hogy Nagyvárad boldogulását ezzel elősegítse, bármiként óhajtja velünk együtt e város fejlődését, haladását.

Különben is a miniszter az ilyen kérdésekben a legszigorubban szokott eljárni.

Eppen Pecze-Szóllósnél volt erre példa. Pecze-Szóllós és Pecze-Szentmárton községre súlyosan nehezedett a külön jegyző tartással járó teher és ezért egy jegyzői körre akartak alakulni, s így a jegyzői fizetést közösen viselték volna. Más tekintetben mindkét község megőrizte volna önálló autonómiáját.

A közös akarat és elhatározás mindkét község lakosságánál meg volt és a miniszter még sem engedélyezte. Pedig milyen csekély dolog volt ez ahhoz képest, amit az indítvány czéloz.

Arra tehát kilátás nincs, hogy Nagyvárad óhajára a miniszter az erőszakhoz nyuljon.

Mindezeknél fogva úgy a vármegyénél, mint Pecze-Szóllóson az irányadó körök nem veszik komolyan az indítványt. De nincs is miért komolyan venni.

A kiegyezés a képviselőházban.

Az új kiegyezési javaslat tárgyalását, mely tudvalevően szerdán kezdődik a Házban, valószínűleg még ezen a héten befejezik; előadóként *Rosenberg* Gyula, a közgazdasági bizottság előadója fog szerepelni. Az országgyűlési szabadelvű párt kedden este 7 órakor értekezletet tart, melyen az új kiegyezési javaslatot s a vele összefüggő kérdéseket, esetleg a többi kiegyezési javaslatot is tárgyalja. A néppárt szintén kedden este tartja konferenciáját.

Csipkedésre komoly válasz.

A képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbbi ülésén, a kiegyezési előterjesztés tárgyalásának rendjén történt. *Komjáthy* Béla több mint egy óráig tartó beszédben kemény támadást intézett a kormány törvényjavaslata ellen. Erős tuzással ecsetelte árnyékoldalait s a veszedelmeket, melyek belőle az országra fognak hárulni. Beleszólt a beszédbbe némi humor, jobban mondvá ingerkedést is.

— A magyar köznép, mondá, fél a latin nyelvtől, mert azt tapasztalta, hogy latin neve van mindama bajoknak — porció, exekuczió, licitáció — a melyek sujtják. A ki a mostani napok történetét megírja, föl fogja jegyezni mennyi veszedelmet zudit az országra most is sok latin elnevezésű dolog: klauzula, formula, kompromisszum . . .

— És obstrukció, szólt tréfásan közbe a bizottságnak egyik kormánypárti tagja.

Szóll Kálmán miniszterelnök komoly hangon válaszolt a csipkedésre.

— Az ő formuláinak, így szólt, az volt a czélja, hogy az ország pontos jogát kidomborítsa és az elhomályosítástól megóvja. Ezt a czélját el is érte. Mindenre inkább el lehetett ennél fogva készülvé, mint arra, hogy ezt a formulát guny tárgyává tegyék.

A bizottság kebelében és pedig nem csupán a kormánypárti tagoknál, helyesléssel találkoztak a miniszterelnök szavai.

Az isaszeghi oroszlán.

— Beszélgetés Fadrusz Jánossal. —

Az isaszeghi honvédszobor létesítésére alakult bizottságnak *Tisza* László szoborbizottsági védnök tudvalevőleg elvitte Felner műépítész tervezetét, a mely egy magas karcsu oszlop tetején ülő oroszánt tüntet fel, s előadja, hogy ez a szobor tizenkétezer forintba kerül, tehát az addig összegyűjtött pénzt újabb felhívások kibocsátásával szaporítani kell. A felhívások el is készültek, kérve a közönséget, hogy adományait a szoborra küldje a »Magyar ipar-és kereskedelmi bank«-ba. *Tisza* László — mint a *Független Hirmondó* című nyomatos írja — többé feléje sem ment a szoborbizottságnak, csupán levélileg válaszolt az elszámolási felszólításokra, s 1897. október 18-án, a gyűjtés megindításának kilencedik esztendejében, számtalan be nem váltott írásbeli ígéret után ezeket írta *Udvary* plébánosnak, a szoborbizottság elnökének:

»szükséges oroszánt a királyi palota építésénél működő egyik jeles szobrászunktól, *Fadrusztól* fogjuk valószínűleg igen méltányos áron megkapni.«

Most, hogy ez a levél az isaszeghi olvasókör, mint adakozó testület ismert lépései nyomán nyilvánosságra került, ugyancsak a »*Független Hirmondó*« munkatársa felkereste *Fadrusz* János szobrászt s megkérdezte tőle:

— Járt-e itt valaha *Tisza* László, hogy az isaszeghi honvédszoborhoz oroszánt kérjen?

— Egyszer volt itt, jó régen, körülbelül két évvel ezelőtt, — válaszolt *Fadrusz*. — Megmondtam, hogy adok egy oroszánt, de egy magas oszlop tetejére nem ültetem. Oda lehet egy szárnyas oroszánt ültetni, vagy egy sást vagy egy turult, de oroszánt nem, mert az komikus egy magas oszlop tetején.

— *Tisza* László azt írta az isaszeghi szoborbizottságnak, hogy »valószínűleg igen méltányos áron« kapnak oroszánt *Fadrusztól*. Mennyi alapja van ennek a kijelentésnek?

— Én azt mondtam: ingyen adom oda: csinálók két oroszánt, ebből a saját költséggel csinálók öntvényt és az egyiket odaadom. Csak azt kötöttem ki, hogy magas oszlop tetejére nem kerülhet, hanem megfelelő piederstálra kell állítani.

— Tehát az oroszán ára szóba sem került?

— Azzal jött hozzám, hogy kevés pénz van, de a hazafiasságotól elvárja, hogy olcsón készitek egy oroszánt. Erre én azt mondtam, hogy szívesen adom az egészet ingyen, csak magas oszlopra nem.

— Többször járt itt *Tisza* László?

— Azóta nem járt nálam, de most is kész vagyok adni az oroszánt az isaszeghi honvédszoborhoz, úgy, amint ígértem. teljesen ingyen, a magam költségén öntetve.

Udvary Antal szoborbizottsági elnök személyesen akart referálni *Tisza* Lászlónak, de nem találta otthon s így mondanivalóit *Téglássy* szoborbizottsági titkárral közölte, aki aztán *Tiszánál* referált. Erre *Tisza* Lászlótól *Udvary* elnökhöz az alábbi levél érkezett, amelyben érthetően meg van mondva, hogy mikor szándékozik elszámolni *Tisza* László.

A dátum nélkül írott levél ide vonatkozó részei itt következnek:

»Főtisztelendő Elnök ur!

Szíves és szorgalmas munkatársam *Téglássy* urtól értesültem főtisztelendő urék nálam tett látogatásáról s az ott történteokről.

Mikor a nagy kapu előtt elmentem, belülről hangos nevetés, dévaj kiabálás hallatszott ki.

»Még nem lehet! . . . Hisz maga lesz Aranka!«

Bujósdit játszottak a leánderes udvaron. Aranka az udvaron belül, a kapuhoz fordulva hunyt szemet a két kisebb testvérének a mig azok elbájnak.

S így az ő lába látszott ki a kapu és a kövezet közötti nyíláson.

Soha életemben nem láttam én olyan kicsi és fényes csipőket.

A szemem káprázott, nem tudtam aludni és másnap! — két szekundát fogtam; egyik algebrából, a másik történelemből volt.

Három napig táncolt előttem ez az iczipiczi kis csipő. A negyedik nap megláttam magát Arankát.

Flórián ur kaczerkodott velem a nyitott ablakon. Szép kék szeme, kerek, rózsás arcza és göndör haja volt. És hozzá még a csengő nevetése! . . .

Aranka sokat ült az ablakban. Flórián ur azóta dupla szorgalommal szaladgált a telekkönyvbe; én pedig dupla elhatározással — gondolva Arankára és látva Flórián urat — akartam jogász lenni, dupla következetességgel fogtam a szekundákat s dupla szorgalommal hanyagoltam el a maturára való készülést.

Szívem forró érzelmeit semmi sem választá el Arankától csupán az ő tizenöt s az én tizen-

hét évem, a diplomám, a papsor utca egész szélességben meg . . . a nagyapám pipaszára, mit azon esetre ígért, ha a maturám nem sikerül, már t. i. a hátam közepére.

De eddig is nagy házi komondorunkat egy esténként ráuszítottam az ügyvédék Nerójára, a két kutya összeveszett, miből kegyetlen marakodás lett.

Aranka szerette Nerót, én meg Arankát. A Neró vitására előrohant Aranka s Aranka kétségbeesett sikoltozására — én.

Akkor azután *Dospászt*, a mi kutyánkat hatalmas pálcza ütésekkal elzavartam.

Aranka hálásan mosolygott, kezét nyujtá s azt mondta »Köszönöm.«

Aztán Nerót nyakravalójánál fogva bevitte. Én pedig rohantam be, kicsi szobámba s úgy csókoltattam — a saját kezemet, a hol azt Aranka aranyos kacsója lágyan, simán megérintette. Éjjelre pedig keztyűt húztam rá.

Egyszer aztán átküldött a nagyapám valami aktával az ügyvédhez.

Soha sem volt még olyan nagy lázam; félve kopogtattam be.

Alig, hogy elkezdtem rövid mondókámat, hátam mögött az ajtó megnyílik, aztán Aranka hangja csendült nekem amugy földfeletti szépen, pedig csak annyit mondott:

»Ni! nagyapa, milyen pompás számócza.«
Én hirtelen sarkomon fordulok, hogy üdvözölhessem.

Puff! . . .

S a tál számócza a földre pottyant.

»Oh! bocsánat kedves szép kisasszony« — vagy mit is mondtam már — s a kezéből kiütött számóczát nagy mohósággal a törött tálba szedtem. Igazán nem tudtam, hogy voltaképpen mit csinálók?

— Hagyd öcsém — biztatott az öreg *Schultheisz* — nem tesz semmit; csak a maturád, az sikerüljön jobban.

— Nem tesz semmit, — szólt Aranka is, én vagyok a hibás.

— Bizony te! — kontrázott az öreg — mit jártok nekem az irodámon át?!

— Bocsánat! . . . bocsánat! . . . szóltam még egy párszor olyan kérő, engesztelő hangon, a mire még ez öreg *Schultheisz* is csak mosolygott.

Aztán elosantam haza. A keskeny levelű piros képű leánderek táncoltak, ugráltak előttem akár csak a szívem.

A *Poszpász* meg rám vonított kettőt, mintha mondaná: »Oh, te bolond fiu!«

Egy oldalba rugás volt a bére.

S a maturán? . . . megbuktam, visszavettek a jövő szeptemberig.

De azért csak elvégeztem a jogot, mialatt ott táncolt előttem még folyton Arankának göndörhaju, szép, kerek, kis arcza.

És mire a bajuszom megnőtt s diplomámat elég korán megszereztem, Aranka . . . férjhez ment.

Igy személyesen nem találkozá, miután kimenni most nincs időm, kénytelen vagyok a Téglássy úrnál történetekre s általában a dolog menetére megjegyzéseimet írásban tenni megszokott őszinteséggel, röviden és teljes elhatározottsággal.

A szobor felállításakor, tehát a munka befejezése után, híven befogok számolni mindenről, az utolsó krajczárig, addig azonban a létesítő bizottságon kívül senki beleszólását tekintetbe venni nem fogom, haladok nyugodtan, fá adhatatlanul előre, az ügy érdekében. Ha azonban a létesítő bizottság nem lenne ezzel megelégedve, na azt hinné, hogy más — az én egybeköttetésem és tapasztalataim nélkül-biztosabban képes elérni a megfelelő, — mert e szón fekszik a súly, eredményt, méltóztassanak azt velem, egy rendszeresen egybehívott létesítő bizottsági gyűlés határozatából elnöki s titkári aláírással hivatalosan tudatni. Én, bár tovább is tudnék szent ügyünk érdekében lelkesedéssel fáradozni, sietni fogok az általam gyűjtött s gyümölcsötetett összegeket azonnal a bizottság rendelkezésére bocsájtani.

Ez esetben végkép kilépek az egész dolgból, mit sajnálattal teszek, az ügy érdekében, de nagy örömmel saját kényelmem tekintetéből. Nehogy ez esetben a bekövetkező félsiker vagy sikertelenségért a közvélemény engem tehessen felelőssé, okvetlenül ki fogom hirdetni nyilatkozatni, miért kell visszalépnem az ügytől, melynek hosszú évek során sikeres s fáradhatatlan előharczosa voltam.

Igaz hive:

Tisza László s. k.

Mennyibe kerül a színház építése?

— A pályázatok eredménye. —

Elérkezett Nagyvárad végre oda, hogy a színház építésére komoly pályázatok fekszenek előtte s néhány nap alatt határozhat a törvényhatóság a felett, hogy ki építse a színházat és a Bazár-szoros kibővítése végett kisajátítandó épületek helyére az új Bazárt.

Vasárnap délután járt le a pályázati határidő s összesen négy pályázat érkezett be.

Pályáztak: 1. Sztarill Ferenc; 2. Guttmann József és Rendes Vilmos; 3. az aradi Fodor és Reisinger vállalkozó cég és 4. Incze Lajos és társa.

Tegnap délelőtt 10 órakor bontotta fel dr. Bulyovszky József polgármester a beérkezett négy ajánlatot, az árverelő küldöttség és a tanácsstagok jelenlétében. Konstatálták, hogy az ajánlatok szabályszerűen vannak szerkesztve s mindenik pályázó letette a feltételekben megkívánt bánatpénzt.

A mostani árlejtésnél tudvalevőleg csak a tulajdonképeni építés; a kőműves, ács, épületasztalos, lakatos, bádogos, kőfaragó munkák vétettek most be a pályázatba, míg a belső berendezés, diszítés, felszerelés vagy a Fellner és Helmer cég által a már tett ajánlatuk szerint, vagy későbbi árlejtés által fog biztosítani.

Sztarill Ferenc a színház építésére előirányzott összegből 5%-ot enged; a Bazár épületet az elbontandó épületek ócska anyagának felhasználásával 100.000 frtért építi fel; azonban a Bazár helyiségeinek belső magasságát a terv szerinti 4 méter helyett 4 és fél méterre emeli. A Bazár épület helyiségeért 10 évig évi 21.000 frtot biztosít.

Guttmann és Rendes a színházépítésnél az előirányzott összegből 2 és fél %-ot enged; a Bazárt 75.000 frtért építi fel s 10 évig évi 20.000 frt jövedelmet biztosít a Bazárért.

Fodor és Reisinger aradi cég a színház építésre az előirányzott összegből 2%-ot enged; a Bazárt 73.500 frtért hajlandó felépi-

teni s 10 éven át a Bazár jövedelme fejében évi 20.000 frtot biztosít.

Incze Lajos és társa cég a színházra előirányzott összegből 1 1/2%-ot enged; a Bazár építéséért 80.000 frtot kér és évi bér fejében 10 évig 20.000 frtot biztosít.

Sztarill Ferenc kötelezi magát, hogy az összes építkezéseket 1900. évi októberig teljesen befejezi, ha a színház építéséhez szükséges területek ez évi augusztus 1-ig az építésre készen állanak.

Az ajánlatokból konstatálták, hogy Sztarill Ferenc ajánlata annyiban eltér a többi ajánlatoktól, miszerint a Bazár épület belső helyiségeinek magasságát 4 méter helyett 4 és fél méterre építené s a Bazár bére fejében 10 évig évi 21.000 frtot biztosít, a többi ajánlattevők évi 20.000 frtjával szemben.

Az ajánlatok kiszámítást igényelvén, azokat Ragány János főszámvevőnek adták ki.

A főszámvevő összehasonlítása.

Ragány János városi főszámvevő a számítások alapján a következő előterjesztést tette:

1. Sztarill Ferenc az előirányzott 201,041 frt 83 krból hajlandó engedni 5 százalékot, ez kitesz 10052 frt 09 krt, tehát a színház építés kerülne 190,989 frt 74 krba, ehhez hozzáadva a Bazár épület felépítéséért kért 100,000 frtot, mindkét objectum felépítése kerülne 290,989 frt 74 krba; — a Bazár épület évi jövedelmét 21.000 frttal biztosítja.

2. Fodor és Reisinger aradi cég az előirányzott 201,041 frt 83 krból enged 2 százalékot, ez kitesz 4020 frt 84 krt, tehát a színház építés kerülne 197,020 frt 99 krba, ehhez hozzáadva a Bazár épület felépítéséért kért 73,500 frtot, az összes költség kitesz 270,520 frt 99 krt; a Bazár épület évi jövedelmét 20,000 frttal biztosítja.

3. Guttmann és Rendes az előirányzott összegből engednek 2 és fél százalékot, ez kitesz 5026 frt 05 krt, tehát a színház felépítése kerülne 196,015 frt 78 krba, a Bazár épület felépítéséért kérnek 75,000 frtot s így az összes költség volna 271,015 frt 78 kr; a Bazár épület évi jövedelmét 20,000 frttal biztosítják.

4. Incze Lajos és társa által felajánlott engedményi százalék 1 és fél, ez kitesz 3015 frt 63 krt; a színházat tehát felépítenék 198,026 frt 20 krért; a Bazár épületet hajlandók felépíteni 80,000 frtért, tehát az összes költség volna 278,026 frt 20 kr; a Bazár épület évi jövedelmét 20,000 frttal biztosítják.

Ezek szerint a legelőnyösebb ajánlat Fodor és Reisingeré 270,520 frt 99 krral. Csoportosítva a számokat, a következő eredményt nyerjük:

A színház építésre előirányzott összegből engedtek:

Sztarill Ferenc 5%-ot	—	10052 frt 09 krt.
Guttmann és Rendes 2 1/2%-ot	—	5026 frt 05 krt.
Fodor és Reisinger 2%-ot	—	4020 frt 84 krt.
Incze és társa 1 1/2%-ot	—	3015 frt 63 krt.

A Bazár építését eszközölnék:

Sztarill Ferenc	—	—	100.000 frtért.
Incze és társa	—	—	80.000 frtért.
Rendes és Guttmann	—	—	75.000 frtért.
Fodor és Reisinger	—	—	73.500 frtért.

▲ színház és Bazár együttes építését elvállalni hajlandók:

Sztarill Ferenc	—	—	290,989 frt 74 krért.
Incze és társa	—	—	278,026 frt 20 krért.
Guttmann és Rendes	—	—	271,015 frt 78 krért.
Fodor és Reisinger	—	—	270,520 frt 99 krért.

Az ajánlatok felbontásánál az egyik ajánlattevő: Rendes Vilmos szóbelileg kijelentette, hogy az ő ajánlatukban is négy és fél méterre számították a Bazár belső magasságát. Ha ezt Guttmann és Rendes társajánlattevők írásban is beadják pótlólag, az esetben az ő ajánlatuk, a Fodor és Reisinger cégénél is olcsóbb lesz, még pedig 932 frt 16 krral.

Busch Dávid városi főmérnök a fél méteres magasság-különbséget összegére megkérdezte, a következő jelentést adta:

A Rimanóczy-terv falvastagságai szerint a Bazár épület 50 centiméterrel való feljebb falazása 20385 köbmétert tesz ki, ennek előállítására külső homlokzat-vakolat és belső sima vakolattal együtt az engedmények tekintetbe vétele mellett köbméterenkint 7 frtra tehető, tehát 1426 frt 95 kr több kiadást fog okozni.

Az árlejtés eredményéből az világosan kitűnik, hogy Rimanóczy Kálmán építész számítása ugy a színház építés összegénél, mint a Bazár bérbevitelénél teljes reális volt.

Sztarill Ferenc építész, akinek a színház Bémer-térre építését lehet köszönni, az elaludt eszme ismét felszínre vetése folytán — ajánlatához még hat-féle újabb tervet csatolt, a melyek a különféle megoldási módokat tüntetik fel. Mivel azonban a közgyűlés egy határozott és már elfogadott terv megvalósítását határozta el, ezeket az újabb terveket nem vették tárgyalás alá.

A városi tanács ma, kedden reggel ismét tanácskozni fog s ez alkalommal határoznak az e tárgyban tartandó rendkívüli közgyűlés idejére nézve.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 7-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Június 20. A biharmegyei községi és körjegyzők egyesületének gyűlése d. u. 4 órakor a Zöldfában.

Június 25. Petőfi ünnepély a Kereskedelmi Csarnok disztermében d. e. 11 órakor.

Julius 9. A 48-as Népkör házas táncszivála a Karger féle nyári mulatóban.

Julius 9. A 48-as kör nyári mulatsága a Karger vendéglőben.

* A király beteg. Ő felsége a király beteg. Tudniillik tegnapelőtt a bécsi városi vasut megnyitásánál jelen volt és körutat tett az új vasuton. Gyakran kiszállt a kocsiból utközben, és meghűlt. Tegnap mégis csapatszemetlét tartott, hol ismét erősen megizzadt és meghűlt. Mult éjjel rosszul lett és zsábat (Hexenschuss) kapott, úgy, hogy néhány napig mozdulatlanul kell fekdnie. A betegség következtében a holnapra hirdetett általános kihallgatás elmarad. Lehetséges, hogy Schaumburg-Lippe hercegnek fogadása és a tiszteletére tervezett diszebed is elmarad. Ő Felsége Schönbrunnban fekszik.

* Közjegyzői kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Bonyi Adorján margittai gyakorló ügyvédet Margittára kir. közjegyzővé nevezte ki.

* Gyurkovits Kornél áthelyezése. A biharmegyei államépítészeti hivatal derék főnökét Gyurkovits Kornélt, a kereskedelmi miniszter Nagyvárad városához és Biharmegyéhez küldött leirata szerint, a közszolgálat érdekében, Kaposvárra helyezte át s helyette Nagyváradra Kikinday Gyula kir. főmérnököt nevezte ki a

államépítészeti hivatal vezetésére. — Nagyvárad város előkelő közönsége bizonyára sajnálattal értesül Gyurkovits Kornél távozásáról.

* **A braganzai herceg Temesvárott.** *Ferencz József* braganzai herceg, a helybeli Vilmos-huszárok legfiatalabb hadnagya — mint megirtuk — szombaton hagyta el Temesvárt. Ott időzése alatt két érdekes kalandja volt a hercegnek.

Az egyik a gyárvárosi »Pacsirtamező«-höz címzett kirándulólhely vendéglőjében. Mikor a herceg a gyárvárosban végigkocsikázott egy bérkocsin, azt az óhaját fejezte ki, hogy szeretne egy temesvári polgári kirándulólhelyet látni és ott oszonnázni. A bérkocsi erre a »Pacsirtamező«-be hajtott, ahol a herceg hadsege *Homolacz* Károly százados oszonnát kért.

— Mit parancsolnak az urak? — kérdezte a esinos vendéglősné, mire a herceg felelte: — Valami jó magyar oszonnát kérnénk.

A vendéglősné erre szegedi paprikás szalonnát tálalt fel a vendégeknek. A fiatal herceg evett is belőle egy pár falatot, majd magához hívatta *Szolár* vendéglőst:

— Jó, nagyon jó ez a szalonna, — szölt a herceg — de mégis jobb a sonka teával.

Mikor a herceg a busás borralaló visszahagyása után elhagyta a vendéglőt, tudta csak meg a vendéglősné, hogy kinek ajánlotta a paprikás szalonnát.

A herceg tudvalevőleg este a »Trónörökös«-szálló közös éttermében estebédezett lovag *Schwitzer* Lajos altábornagy, hadtestparancsnokkal. Kedélyesen elbeszélgettek pezsgő mellett az éjféli órákig, mialatt *Steltner* cigánybandája huzta a magyar nótákat.

Mikor a herceg távozott, a primás a Rákóczy-indulóra gyújtott. A herceg megállt a primás előtt, megveregette a vállát e szavakkal:

— Nagyon szép volt, nagyon szép, szeretem a magyar nótákat.

És *Homolacz* adjutáns azután valami nagy pénzt adott át a primásnak, aki most büszke, hogy hercegnek huzhatott.

* **Bucusu és zászlószentelés Uj-Palotán.**

A mostani vallás nélküli időben jól esik a hitbuzgóság és vallás szeretetnek olyan lélekemelő példáját látni, mint vasárnap a közeles Uj-Palota községében tapasztaltunk. Pádúai szent Antal tiszteletére bucsu volt az impozáns, remek templomban s azonkívül az olvasó társulat új zászlóját áldották meg. A remek, gazdag arany díszítésű fehér selyem zászló egyik oldalán drága himzéssel a templomokban szokásos monogram alakban Mária neve, korona alatt. A másik oldalon a szűz Mária a gyermek Jézussal s közben himezve: Rózsafüzér királynéja könyörögj érettünk. Az egyházközség kegyurnője *Lónyay* Johanna urnő remek, gazdag arany rojtos, széles fehér selyem szallagot küldött a zászlóra, a következő himzéssel: »Isten anyja, Magyarország patronája tiszteletére — Nagylónyai és vásáros-naményi *Lónyay* Johanna zászlóanyja, 1899. VI/18.« A kegyurnő a zászlóanyai tisztelettel készséggel elfogadta, de a személyes megjelenésben akadályozva lévén, *Richter* Jenő plébános édes anyja által helyettesített. — A szent misét megelőzőleg már mozsárágyu lövések jelezték a község lakosságának ünnepét. Az istentisztelet nagy egyházi pompával ment végbe. *Széchenyi* Jenő apátkanonok végezte infulával, egy zászlószentelést, mint a körmenetet és a szent misét, melynél dr. *Karácsonyi* János esperes-plébános (B.-Püspöki), *Gresinszky* Antal (K.-Tarján), és *Richter* Jenő (Uj-Palota) plébánosok, dr. *Némethy* Gyula, *Lindenberger* János és dr. *Voliszky* Elemér theol. tanárok és *Zsák* Adolf papnövendék segédkeztek. Ezenkívül jelen voltak az ünnepélyes istentiszteleten *Vidovich* György tb. kanonok és *Lencsés* János p.-szt.-mártoni plébános. — Az evangéliumnál *Kopis* József várad-olaszi káplán tartott jeles egyházi beszédet, a melyben méltatta Pádúai Szent

Antal életét, áldásos működését a jelenben is az emberiség s különösen a szegények javára. A zászlószentelésnél pedig *Mándoky* Sándor karkáplán tartott rövid beszédet. A bucsura P.-Szöllősről, Nagyváradról, B.-Püspökiből, K.-Tarjánból stb. sok hívek jöttek körmenetben. Az isteni tisztelet alatt a község háza előtt mozsárágyuztak, míg a község lakosaiból alakult fegyveres díszőrség sortűzet adott. A templom és környéke zöld galyakkal volt díszítve, a körmenet útját pedig füvel hintették be. — Délben *Richter* Jenő plébános vendégszerető házában gazdag terítékű ebédre gyűltek össze a vendégek, amelyen csinos pohárköszöntőkben éltették a kegyurnőt, *Széchenyi* apátkanonokot, *Richter* Jenő plébánost, a zászlóanyát helyettesítő derék matrónát, a plébános ur kedves anyját.

* **Pantheon a Gellérthegyen.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter tudatja a főváros hatóságával, a ma érkezett leiratában, hogy hozzá több törvényhatóság azzal a kérelemmel fordult, építenének a Gellérthegyre a haza nagy emberei temetkezőlhelyeül szolgáló Pantheon, a melynek a költségeihez ők is szívesen hozzájárulnának. A miniszter föl hívja most a főváros hatóságát, hogy az ügyben nyilatkozzék.

* **Kárpótlás a városnak.** Tudvalevőleg a hús, szesz és sörfogyasztási adókat a jövőben az állam fogja kezelni s erre nézve a törvény most van a bizottságoknál tárgyalás alatt. Azokat a városokat, a melyek eddig kezelték ezen adókat, a három évi jövedelem átlagához képest kártalanítja majd, a törvény életbelépte után az állam. Nagyvárad városa szintén fog évenként ilyen kártalanítási összegben részesülni. Nagyvárad városára most nagyon ráférne egy kis pénzmag. Mint értesülünk, a miniszter hajlandó Nagyváradnak egy fél évi kártalanítási összeget még a törvény életbe lépte előtt kitulni, ha a törvényjavaslat a pártok értekezletén keresztül megy.

* **Felsült zsebmetszők.** Tegnap éjszaka három ember a nagypiaczon kiakart rabolni egy szakadati paraszt embert, aki a szekéren aludt. A zsebmetszés sikerült is, amennyiben felvágták az alvó ember zsebt, azonban csak egy forint tiz krt találtak. A meglöpött ember ezenfelül míg felébredvén, zajt ütött, mire a zsebmetszők futásnak eredtek; a közel álló rendőr azután elfogott egyet a szaladók közzül. Az elfogott embert *Kiss* Károlynak hívják s helybeli lakos. Kis tagad, azonban átkisérték az ügyességhez.

* **A villamos vasut ügye.** A villamos vasut ügye csiga lassúsággal halad; körülbelül egy éve, hogy a miniszternél van jóváhagyás végett. Hir szerint a polgármester közbenjárásának sikerült a napokban a jóváhagyást kieszközölni s az ügy rövid időn visszakerül a városhoz. A közigazgatási bejárást július hó folyamán megtarthatják sa gőzmozdonyu vasutársaságnak még ebben az évben pár munka-hónap áll rendelkezésükre a munkálatok megkezdésére. Így a jövő év derekán már megkezdhetik az üzemet. Csak hogy úgy vagyunk már a villamos vasutal, hogy csak akkor merjük elhinni, ha — esengetnek.

* **Tisza gróf hagyatéka.** Mig Szegeden azon tanácskoznak, hogy a szegedi gróf emlékére kisebb méretű szobrot állítsanak, addig Budapesten is azon vannak az elhunyt tiszteői, hogy »ércznél halhatatlanabb« emléket hirdesse életét. Tudvalevő ugyanis, hogy *Tisza* Lajos gróf szóbeli végrendeletet tett s abban rábizta örököseire, hogy a dunántúli ev. református egyház céljaira nagyobb alapítványt tegyenek hagyatékából. Miután a gróf halála óta idestova évek teltek el s még mindig nincs arról szó, hogy az örökösök átszolgáltassák az alapítványt, az egyházkerület több előkelő tagja értekezett az iránt, hogy mily alakban intézzenek kérdést,

az örökösökhöz a hagyaték összege és átadásának ideje tárgyában? Ugy értesülünk, hogy ez ügyben aláírásokkal ellátott, nyílt kérdést intéztek az örökösökhöz, kikről föltehető, hogy azt nem várják be s a névnek és az örökség nagyságának megfelelő, fényes alapítványt adnak át a gyűlekezetnek.

* **Megbánta, hogy öngyilkos akart lenni.** Tegnap délután egy össze vagdalt kezű embert vittek be a kórházba. Serdült Károly cipész segéd volt a sebesült, aki öngyilkos akart lenni s ezért a karját össze-vissza vagdalta. Serdült később megbánta tettét s maga bekötözte a sebeit s bevittette magát a kórházba, hol most ápolják. Az öngyilkossági kísérlet oka az volt, hogy a felesége elhagyta.

* **Magyar ifju az oxfordi egyetemen.** *Eszterházy* Miklós Móríc gróf Miklós fia f. hó 13-án tette le a győri szentbenedekrendieknél az érettségit jeles előmen tellel. Innen édes atyjával Angolországba utazott, hogy az oxfordi egyetemen megejtendő felvételi vizsgálatra jelentkezzen. A mi érettségi vizsgálatunk az angol egyetemeken nem ér semmit? Mit ér tehát?

* **Hock János jelölése.** A kőbányaiak tegnap délelőtti keresték föl küldöttségileg *Hock* Jánost, hogy fölkerjék a kőbányai plébánosi állás elfogadására. A küldöttség tagjai közt ott voltak: *Tóth* László dr., *Burg* Ferencz, *Földvály* Imre, *Baumann* Antal, *Dlauchy* Guidó, *Eigel* János, *Megyery* Géza, *Fácányi* István, *Schmitterer* Imre, *Tóth* György, *Horváth* A. János, *Órley* Lajos, *Baumann* Károly. A küldöttség szónoka. *Tóth* László dr. fővárosi bizottsági tag fölkerje *Hockot*, hogy egyhangú óhajásra fogadjon el a kőbányai plébánosságot. A kerület — ugymond — csakis őt kívánja lelkészének. *Hock* János válaszában kifejtette, hogy csak akkor fogadja el a jelölést, ha megválasztására nem korteskednek.

* **A szeméthordás reformja.** *Zana* Ágoston egy közérdekű beadványt terjesztett a polgármesteri hivatalhoz. A szeméthordást akként kéri reformálni, hogy a nagyobb városok példájára legalább a város belső részén a város mindennap hordassa ki a szemetet. A kapukban csengővel jeleznék a kocsis megérkezését s mindenki kiürítené a kocsiba az összegyűlt szemetet. Közegészségügyi szempontból ez előnyös lenne. De újabb teherrel is járna. Mert a javaslat szerint a háztulajdonosok évenként 15—24 frtot fizetnének érte. *Zana* szerint ebből néhány ezer forint haszna volna a városnak.

* **A kaposvári sikkasztó.** Egy *Genuából* érkezett távirat szerint az Ausztriába menő *Darmstadt* személyszállító hajóra egy *Unghváry* Károlyhoz, a somogy megyei takarékpénztár tolvaj főkönyvelőjéhez hasonló nevű ember is szállt volna föl. Maga a genuai főkonzulátus értesítette erről a főkapitányságot. Minthogy a hajó már utban volt, a budapesti rendőrség a hajó első állomáshelyére *Port-Saidba* táviratozott és megkérte az ottani révhatóságot, hogy vegye szemügyre a *Darmstadt* valamennyi utasitást és ha *Unghváry* Károly a sikkasztó, a kinek a személyleírását szintén elküldötték, csakugyan a hajón van, tartóztassák le. Tegnap délután megérkezett a válasz, a hajó megérkezett *Port-Saidba*, ám de olyan nevű vagy külsejű ember a kire *Unghváry* személyleírása ráillenek, egyáltalán nem volt a hajó utassai között. A rendőrség különben nem is vette bizonyosra, hogy a tolvajt ilyen módon csakugyan elfogja és másfelé is folytatta időközben nyomozásait.

* **A véres ruhák.** A fővárosi rendőrséget misztikus eset foglalkoztatja két nap óta. Minden jel arra mutat, hogy valami súlyos bűntettől van szó. Az angyalföldön ugyanis találtak egy munkás zubbonyt, egy inget meg egy nadrágot. A ruhadarabok tele voltak vérrel, a zubbony pedig hátul erősen föl volt hasítva, úgy látszik, valami hatalmas mérközés következtében. A véres ruhadarabokat bevitték az V. kerületi rendőr-kapitánysághoz, mely azonnal a legerélyesebb vizsgálatot indította meg, hogy kiderítse, kinek a tulajdonát képezték a ruhák. Persze ez nem könnyű dolog. Olyan két zubbony ezer meg ezer van és

egyik olyan, mint a másik. Meglehet, hogy valami gyilkosság történt, melynek áldozatát elűntették a föld színéről, de az sincs kizárva, hogy a ruhák egy munkásé, a ki szintén részt vett a jutta-gyár előtt történt nagy verekezésben s a ki aztán véres ruháit levetette magáról, hogy a rendőrség figyelmét ilyen képpen magára ne vonja. Ámde azok akik a verekezés miatt le vannak tartóztatva, mind azt mondja, hogy a véres ruha egyikőké se. Lehet, hogy csak azért tagadják meg a tulajdonukat, mert a véres ruha súlyos bizonyíték volna ellenük.

A gépiügynök.

— Kézrekerült szédelőgő. —

A merő véletlen tegnap egy országszerte keresett veszedelmes csalót juttatott az igazságszolgáltatás kezébe.

Ezt az embert több mint egy éve keresi az ország összes rendőrsége, azonban elfogni nem tudták.

Gross Antal batizvasvári (Szatmármegye) lakos e hó 6-án egy varró gépet vásárolt 30 frtért egy embertől, a ki magát Szabó Istvánnak mondta.

Gross a gépet megvette, azonban csak 22 frtot fizetett ki, s az eladó azt mondta, hogy a hátralékos nyolcz forintért egy hét múlva elmegy.

Az eladó azonban nem ment el a pénzért, de el ment Grosshoz a vizsgálóbíró, aki tudomást szerzett a gép hollétéről s azt mint lopott tárgyat bűnjelként lefoglalta.

A nyomozás azóta folyt, keresték a géptolvajt — de hiába.

Grossnak időközben dolga akad Váradon, ide jött, s mikor tegnap a városba sétált, az igazságügyi palota előtt megpillantotta a kérdéses gép eladóját akit nyakon csipett s behurcolt az igazságügyi palotába, honnan egy rendőr segítségével bevitték a rendőrségre.

A rendőrségen az elfogott ember azt vallotta, hogy Szabó Istvánnak hívják, s hogy szilvási illetőségű. Azt, hogy a gépet eladta, beismerte, de azt mondotta, hogy ő azt Pesten vette.

Gerő Ármin rendőrkapitánynak — a ki a nyomozást vezette — azonban gyanusnak tűnt fel az, hogy az elfogott embernél semmiféle irat nem volt s ezért keresni kezdtek s az igazságügyi palota egyik sötét zugában egy egész halmaz iratot találtak, amelyet az elfogott ember egy őrizetlen pillanatban eldobott magától.

Ezen iratokból megállapították azt, hogy nem Szabó Istvánnak, hanem Papp Istvánnak hívják s hogy szatmármegyei születésű, 28 éves, mészáros és hentes legény.

Az elfogott ember, mikor látta a bizonyítékokat, beismerte, hogy ő csakugyan Papp István.

A rendőrségi közlönyből pedig csakhamar megtudták a Papp multját. E szerint:

A budapesti rendőrség keresi tizenhat rendű csalásért;

a debreczeni királyi ügyészség szintén csalásért,

végül a szatmári királyi ügyészség a géplopásért.

Papp István bűnlajstroma azonban ezzel még nincs kimerítve, mert a váradai ügyészségnél is volt már ellene bűnügy folyamatba s valószínű, hogy más ügyészségnél is.

A megtalált iratok között találtak egy nevére hamisított gépiüzemi bizonyítványt, mely szatmár-németi város nevébe van kiállítva, továbbá egy szatmár-németi gépgyáros nevére

hamisított igazolványt s egy levelet, melyet egy budapesti nő ösmerőse irt neki. Ez a levél így hangzik:

»Abban a dologban, amit megbeszéltünk, ügyesen járjon el.

Bödök Mária.*

A rendőrség a levél következtében értesítette a budapesti rendőrséget.

Ugy látszik, hogy Papp István mint gépiész szerepelt s hogy így csinálta az üzleteket.

Papp elfogásáról értesítették az illetékes hatóságokat s míg ezek intézkednek Papp itt marad Váradon.

A vésztői gabona-uzsora.

A gyulai kir. törvényszék hétfőn vette tárgyalás alá a vésztői gazdák ügyét, kiket egy pár sőtés lovag rutul zsákmányolt egy ideig, míg az egyik évek hosszat sanyargatott gazda lelőtte uzsorását s így napfényre került az egész dolog.

A tényállás a következő:

A gyulai királyi törvényszék ma kezdte meg annak a monstre bűnügye tárgyalását, mely a vésztői gabona-uzsora czime alatt nagy feltűnést keltett. Ismeretes, hogy a tizenegy vádlott között az en grósbán dolgozó elsőrendű vádlottat Rosenberg Mártont egyik vagyonilag tönkretett kliense lelőtte. Arányaiban is, nagy a gabona-uzsora bűnpöree, mert 72 vésztői polgár támasztott panaszt Rosenberg Márton, Grósz Lajos, Kohn Ignác, Rozett János, Weinfeld Bernáth, Spitzer Ignác, Grósz Sámuel, Steiner Károly, Molnár István, Uhlmann Sándor, Schwartz Lipót és Ignác ellen. Ezek között kiemelkedő Grósz Lajos, aki a nagyobb ügyleteket kötötte. Csak Csóti János ellen 1241 frt árkülönbözetért támasztott pört, jöllehet Csóti a neki lekötött 100 mm. búzát és 50 mm. rozst szállította. Érdekes, hogy Grósz Lajost a tulajdon öcsese is bepanaszolta uzsorás üzemeiért. Ugyanis öcsesének 100 frtot adott kölcsön 20 mm. lekötött buza ellenében és bár ez szállította a búzát, a külömbözet czimén 92 frt 50 kr. kamatot vont le tőle, ami 4 hónapra közel 300%-nak felel meg.

A 72 vádbeli cselekmény egy hasonlít egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz, csak időbeli összegré van eltérés. Ugyanis az illetékel határidő üzletekre vonatkozó okiratot irattak alá, az árkülönbözetet pörölték. A kölcsönadók összegré 5 frtig adtak időnként kölcsönt. Védekezésük oda irányul, hogy ők határidő köteleseket üztek. Ámde a vizsgálat olyan körülményeket derített föl, hogy nem éppen határidő üzletről van szó. Mert a panaszosok, akik egyszerű észjárású földmivesek, nem voltak tudatában és erről a vádlottakat nem világosították föl, hogy mit irnak alá. Ők kölcsönt kértek és a kapott pénzt tényleg kölcsönnek tekintették. Vádlottak fölhasználták panaszosok tájékozatlanságát és szorultságát és ha védekezésük elfogadható lenne is, az esetben is már az eladáskor is tényleg az árfolyam-jegyzékszerinti értéket kellett volna alapul venniök, a mi még nem történt. A gyulai kir. törvényszék ítélete elé joggal tekint nagy kíváncsisággal a kereskedő osztály és a jogászok. Ugyanis szemben a bánáti gabona-uzsorával, amidőn a törvényszék és felsőbb bíróság a határidő üzletkötést akceptálta és fölmentő ítéletet hozott, — itt ugy áll az előleges vizsgálat, mely az uzsoravétség kritériumát jobban magában foglalja. A bonyodalmas bűnügyi végtárgyalás előreláthatólag egy hétnél többet fog igénybe venni.

EGYESÜLETEK.

A gyorsíró egyesület közgyűlése. A nagyváradi gyorsíró egyesület közgyűlése vasárnap délután fél 3 órakor tartatott meg az egyesületnek a Pável-utcai polgári leányiskolában levő rendes helyiségében a tagok élénk

érdeklődése mellett. A gyűlést dr. Adorján Emil elnök vezette, a ki a jegyzőkönyv felvételére Magyary Jenő jegyzőt, hitelesítésére Bernáth Aranka és Nagy Jolán rendes tagokat kérte fel. Az egyesület 1898. évi működéséről részletes képet tüntetett fel a főjegyzői jelentés, mely szerint az egyesület lapot adott ki, irás-versenyeket és pályázatokat rendezett. Szakkönyvtárát gyarapította, két nyilvános tanfolyamot nyitott. Ezenkívül az írógép terjesztése érdekében, a melyet az egyesület honosított meg Nagyváradon, szép eredménnyel fáradoztak s az egyesület számos tagja nyert, mint gyorsíró és írógépelő hivatalos és magán alkalmazást. A pénztári jelentés felolvasása és tudomásul vétele után következett a választmány tíz tagjának megválasztása, a mi az elnök javaslatára a következő eredménnyel végződött: Egy évi időtartamra megválasztották Benedek Laura, Bernáth Aranka, Ehrenfeld Gizella, Kurländer Margit, Nagy Jolán, Sztojka Lászlóné, Varga Laura, Fekete Izidor, Jakobi Andor, Ellmann Ferencz.

A közgyűlés befejezése után képző-gyűlés volt, a melyen a beérkezett sztenogramok bíráltattak meg; majd Varga Laura rendes tag tartott igen ügyes felolvasást. »Ujabb adatok a gyorsírás fontosságáról« czim alatt.

IRODALOM.

Antonius-Brot der Armen czimmet német nyelven irt és ad ki egy kis könyvet Buday Aladár, a »Páduai Szent Antal Lapja« szerkesztője. Csinos borítékban fűzve, Szent Antal képével, életrajzával, öt cikket tartalmaz a »Szegények kenyere«-ről, imákat és énekeket. Főpásztor által jóváhagyva. 50 oldal. Ára egyenkint 10 kr., postán 12 kr. 10 péld. 95 kr.; 100 pld. 8 frt 40 kr. Megrendelhető szerzőnél Budapesten, a ferencziek zárdájában. — Sokan tudakozódtak már nálunk is szent Antal kenyereiről szóló olcsóbb és könnyebb német könyv után, de ilyen eddig sehol sem jelent meg. Azért szívesen ajánljuk a kedves könyvecskét a német ajku kath. hívek pártolásába. Plébánosoknak, zárdáknak mutatványt szívesen küld ingyen a szerző.

Előfizetési felhívás. Füzzy Antal, a fővárosi és vidéki lapokban megjelent költeményei révén jó irói hírnévre tett szert, költeményeit »Örök tavasz« czimem bocsátja ki. Előfizetési felhívásában elmondja, hogy nem a hírnévre törekszik, hanem arra, hogy költeményei egy-két meleg szívben visszhangot keltsenek. A körülbelül 150 oldalra terjedő csinos, művészi czimlappal ellátott könyv október havában fog megjelenni. Fűzött példány ára 1 forint, diszkótésben, aranyvágással 2 forint, mely a könyv átvétele alkalmával fizetendő. Gyűjtőknek öt előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Az előfizetési pénzeket a szerző czimére (Székes-Fehérvár, »Fejérmegyei Napló« szerkesztősége) kéri küldeni.

Igazságszolgáltatás.

De amikor iszik . . . Nines hét, hogy Bugyin történt dolgot ne tárgyalnának a pestvidéki törvényszék vagy a bünyenyítő törvényszék előtt. Egyszer a szociálisták lázadnak fel, másszor hétsországra szóló verekedést rendeznek vagy elverik a bírót úgy hogy mozdulni se tud. Most legutoljára az az utóbbi eset történt meg Bugyiban. Szlomaniczky József részeg fővel beállított a bíróhoz, hogy panaszt tegyen mi történt vele a felső-koresmában. Elnáspágolták a legények, hogy tele volt a háta ütésekkel és ezt jött elmondani. A süvegét azonban elfelejtette levenni Sáska László bíró szobájában, aki ezért rendreutasította. Az önézetében sértett legény erre mandlijánál fogva ragadta meg a bírót és úgy szorongatta, hogy ennek segítséget kellett hívnia. A kisbíró és a segédjegyző a mikor beléptek a lárma, úgy a bírót, mint a támadóját a földön elterülve látták. A bíró megvasaltatta a őhaj legényt és ma a pestvidéki törvényszék előtt kellett felelnie tetteért. Az ügyészség hatóság elleni erőszakkal vádolta.

A végtárgyaláson kiderült, hogy a vádlott böttal támadt a bíróra, de erre a bíró nem emlékszik. Kérdezte az elnök, hogy mindig olyan duhaj-e a legény?

— Megkérem a törvényszéket, felelte a bíró, mikor ital nincs benne, jobb ember sem kell nálánál. De a mikor iszik, úgy megkavalyodik, hogy az egész község nem bír vele.

A törvényszék, tekintettel arra, hogy a vádlott még büntetve nem volt, csak két napi fogházra ítélte.

A tárgyalás végén szomorúan panaszkolta a bíró, hogy mindig a gyütt-mentek csinálják a bajt Bugyiban soh'sem az odavalóak!

— *Még rossz hírbe keverik ezt a községet, a mindenünket!* — fakadt ki.

SPORT.

Magyar lovak diadala. Nagy napja volt a sport barátainak. Vasárnap folyt le Hamburgban a német derby, melynek eredménye minden évben eseményszámba megy. Mint nekünk Hamburgból táviratozzák, a derbyben magyar ló vitte el a győzelmet, Springer báró Galifardja. Oriási meglepetés ez a németekre nézve, akik biztosra vették, hogy a német »csodakancza« Naumouna nyeri meg a derbyt. Galiford játszva előzte meg Naumounát és könnyen érkezett be elsőnek. Galifardot Hyams lovagolta, Naumonnát, mely másodiknak érkezett be, az öreg Sopp lovagolta. Harmadiknak és negyediknek is magyar lovak jöttek be és pedig harmadiknak Bonvivant Adamssal és Augely Wiltonnal a nyeregben. Ezek mögött jöttek csak be a németek legkitünőbbeknek tartott lovai Irmina, Gastfreund és Gaticano. A derby a magyar sportsmanok közül jelen voltak Springer báró, a győztes tulajdonosa, Königs-warter báró, Losonczy Gyula, Kinsky Rudolf gróf, Péchy Andor, Szemere Atilla, Thuru Taxis herczeg és még mások.

TANUGY.

Sikerés képesítő vizsgálat. Pár nap még és a virgoncz tanuló sereg eltűnik a városokból. Mint a vándormadarak elköltöznek haza a családi fészekbe, az akácza által beárnyékolt szülői házba, élvezni a vakáció édes idylli örömeit. Ez a pár utolsó nap a legkeményebb munka napja, most dől el a vakáció sorsa, mert az exámen az utolsó tűzpróba, melynek hivatalos eredménye a bizonyítvány, mely utat nyit gazdájának a felsőbb iskolákból a komoly életpályákra. Ritka szép eredménnyel zárták el a tanévet az újvárosi Irgalmas nővérek által vezetett és *Nogely* István tb. kanonok igazgatása alatt álló óvónőképzedében. A napokban megtartott képesítő vizsgálatokon, melyek *Palotay* László egyházmegyei főtanfelügyelő jelenlétében folytak le, a vizsgálatot tett 38 növendék közül 14 kitünő, 14 jeles, 7 jó és 3 elégséges osztályzatot nyert. Ez a gyönyörű kis statisztika a legszebb dicséret a jeles intézetre és azok vezetőire.

Kézimunka-kiállítás.

II.

A községi polgári leányiskolában.

A korona-utczai szerény iskola helyiség egyik termében vannak a tanulóknak a lefolyt tanévben készített kézimunkái kiállítva. Mikor belépünk mindjárt szembetűnik, hogy az ablakokon is kézimunkával (tüllbehuzás, congrén áttört munka) készült fehér függönyökből van a draperia. Itt ott élő virágok s szobor díszíti a csoportozatokat, melyek művészi kézzel vannak elrendezve. A terem három fala tetőtől talpig kézimunkákkal van borítva, a negyedik a tanulók rajzai láthatók. Azonkívül hosszú asztalokon látható a kézimunkák egész sorozata.

A kiállított darabok nagy része a különböző munkával készült mintakendőkből áll s a kézimunka tananyagának áttekintését nagyon megkönnyíti, hogy mindjárt a bejáratnál megtaláljuk pontos kivitellel készült kézimunkákból összeállítva az egyes osztályok kötelező munkáinak kimutatását. Ott találjuk a 4-ik osztályos növendékeknek fehérnemű és felsőruha szabászatból készült kisebbített méretű rajzait is, melyek szakavatott vezetésre vullanak. S ha kissé érdeklődünk, mindjárt megtaláljuk ezeket a szabás rajzokat teljes nagyságban gyakorlati alkalmazásban azon a sok szép fehérnemű, mely az asztalokon van kiállítva. Ezek a fehérneműek többnyire kézi himzéssel vagy horgalással vannak díszítve s oly csinosan megvarva, hogy a legkényesebb izlésű gazdasszonyok sem találnának rajta hibát.

A kiállítás szemlélőjére jó hatással van, hogy tulnyomó számban talál rá a legegyszerűbb szükségletre szánt fehér ruhadarabokra. Valóban ezt kell mindenek előtt megtanulnia szegény és gazdag, alsóbbrendű s előkelő leánynak egyaránt. Érdekesek a varott mintakendők, melyeken a legprimitívabbtól kezdve mindenféle öltés feltalálható. S dicsérettel említendő a sok faldozás és beszövés is. Ezeket a munkákat szeretjük látni városi polgári iskolánkban. Biztosíték ez nekünk, hogy a modern nevelés minden kinövésével mellett is kaphatunk takarékos gazdasszonyokat; remény ez nekünk, hogy akik ilyen kedvvel faldoznak, stoppolnak: azok nemcsak maguk fognak takarékoskodni, hanem eltereztik a házi tűzhelyen is ezt a nálunk veszni induló erényt.

De szóljunk va' amit a kiállított diszmun-kákról is. Hiszen a nőnek a maga körében nemcsak a szükségest, hanem a körülményekhez képest a szépet is kultiválnia kell s a diszmun-kákon a serdülő leányok izlése fejlődik. Ezek a diszmun-kák pedig jó izlésről tanuskodnak. Az egyes osztályok kézimunkái más-más színnel vannak bélelve s a színekben itt általában dicséretes a harmónia. Alig van egy-két szeccsiós szín, az sem a tan rendszer, de a szülőközönség büne, mert a montirozásban nem magán a kézimunkán rejlik a különőség.

A ruhaneműeken kívül megemlíthetünk gyönyörű smyrna, filie giupeure, himzett diványpárnákat, egy remek vizöltéses szegletállványra való draperiát, zsebkendő- stb. tartókat, butorvédőket, asztalfutókat, miliüket s másféle díszítványokat, melyeknek megtekintése után valóban dicsérettel kell megemlékeznünk a polgári iskola ez idejű kézimunka kiállításáról.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedd: *Carmen*.
Szerda: *A végrehajtó* először.
Csütörtök: *A végrehajtó*.
Péntek: *Az élet álom* először.
Szombat: *A baba*.
d. u. *Robinson*.
Vasárnap este 1848.

A végrehajtó kerül holnap szerdán először színre. *Sylvane* és *Artus* bohózata a budapesti Vígsháznak állandó műsordarabja, hol ötletességével, ügyes jelenetezésével és a helyzetek rendkívül raffinált csoportosításával közel 100 előadást ért. A főszerepeket *Horváth* Paula, *Komlósi*, *Laczkó*, *Turchányi* Olga, *Bónis*, *Leövey*, *Szerdahelyi*, *Vágó* és *Vendrei* játsszák. A darabot csütörtökön megismétlik.

A cigány.

A magyar klasszikusoknak is jutott egy dicsőségteljes este a sok jött-ment idegen között. A nagyváradi közönség is megbecsüli régi nagyjait, szerzőt és művészeket egyaránt akkor, midőn meglehetősen telt házzal jutalmazza a műsoron levő népszínművet.

Szentgyörgyi és *Fái* Szeréna asszony minta-alakításai sok tapsot és ámulatot tapasz-

taltak az elmúlt estén is. *Rebeka* asszony intrikus szerepe kitünő személyesítőre talált *K. Árpási* Katában.

Kassai és *Komlósi* Emma népszínművekben legszívesebben látott alakok, bár ez utóbbinak egyik lámpalázás énekszámán legjobban a karmester ur mulat kaján kárörömmel.

Tompa Kálmán Peti cigányát elismeréssel emeljük ki még a kisebb szerepek közül.

Carmen.

A szép cigány leány története *Merimée* beszélyében annyi lélektani és néprajzi ismerettel van megírva, hogy komoly tárgya lehet oly nagyszabásu operának, mint aminőt egy másik francia, *Bizet* költött belőle.

Andaluzia regényes téerein, Sevilla környékén játszódik le az egész darab. *Carmen*, a darab hősnője etchalári leány, kit cigányok hoztak Sevillába; itt dohánygyárban áll dologba, de a benszült lányok kiturták maguk közül onnan is. Nagy baja, hogy nem bír a szívével; szerelme nem állandó, hat hónapig se tart, de inkább halálba megy ez idő alatt, mint hogy szerettétől megváljon. Lelkéből jön az ének:

»A szív szerelme úgy csapong,
Utját soha se látja más;
Ha nem szeretsz, úgy én szeretlek,
S ha én szeretlek . . . jól vigyázz!«

Megkedvelteti magát *José*-val, egy tizedessel, ezt beleviszi katonai fegyelme megszegésébe; csempész életre csábitja, mert ott érzi magát szabadon, míg végre — a holdváltással azonosan, — ott hagyja a bikaviadalok egyik győzteséért (torero), szívesebben veszi *José* kezéből a halált, sem hogy újból visszatérjen hozzá.

A gondolatok, színezések egész világa a meséhez híven a zenében, melyet a laikus is kedvére élvezhet; a gyönyörködtető jókedve s a szenvedély komoly hangja, mind benne van *Bizet* kellemes zenéjében. Ennek köszönhető főképp az a fenomenalis siker, melyhez az operaelőadások terén páratlanul jutott a szintársulat. Nem szándékozunk azonban a szereplők-től sem megvonni a borostyán leveleket.

Székely Irén a czimszerepben a szerelem suttogó hangján, a szenvedély kitéréseiben, a daemoni incselkedésben művészi ambícióval aknáztta ki azt a kincses bányát, remek tömör hangját, amelyről annyit szolt már az ének.

A bemutatkozó *Wlassák* Vilma is megelégedéssel gondolhat vissza első szereplésére: *Michaelára*. Fuvollaszerű hangja oly édesen cseng, iskolázottsága oly otthonossá tette az opera éneklésben, hogy maga sem csodálkozhatik azon, hogy oly szívesen fogadták a mi rozzant fabódénkban. A harmadik felvonásban előadott magasztos áriája valóságos tapsvihart aratott.

Mezei Don *José* szerepében egymást váltották fel a leghatásosabb részletek.

Escamillo-t *Mányai* iparkodott megeleveníteni s nem az ő hibája, hogy máskülönben pompás fahangjával csak közepes sikert ért el.

Stefanidesz karmester becsülettel meg-szolgált azért a hatalmas babér koszorúért, melyet az emelvényre léptekor előlegeztek számára.

Kivüle *Székely* Irénnek jutott virágcsókból, csokrokból, amennyit a színpad befogadni képes volt. (V. G.)

Fái Szeréna Gyulán. A jeles tragika szerdán vendégszereplésen lesz Gyulán, hol most *Halmai* mulattatja szintársulatával a gyulai közönséget s a Vasgyárosban lép föl. Vele mennek még *Heltai* Nándor és *Bihari* Ákos is.

HIVATALOS.

Az olasz adózók figyelmébe.

A nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság ezenel közhírré teszi, hogy az 1899—1901. évre járó III. osztályú kereseti adónak Nagyvárad városában működő adókiadó bizottsága által leendő tárgyalása Nagyvárad, Olasz városrésze vonatkozólag

1—49	tételig folyó évi június	24-ik
50—92	» » » » »	26-ik
93—135	» » » » »	27-ik
136—181	» » » » »	28-ik
182—226	» » » » »	30-ik
227—259	» » » » »	július 1-ső
260—301	» » » » »	3-ik
302—342	» » » » »	4-ik
343—373	» » » » »	5-ik
374—420	» » » » »	6-ik
421—469	» » » » »	7-ik
470—527	» » » » »	8-ik
528—557	» » » » »	10-ik
558—588	» » » » »	11-ik
589—618	» » » » »	12-ik
619—639	» » » » »	13-ik
640—671	» » » » »	14-ik
672—695	» » » » »	15-ik
696—731	» » » » »	17-ik
732—740	» » » » »	18-ik

napján.

A Hegyre vonatkozólag 1—29 tételig folyó évi július hó 18. napján az Apolló-épület termében (Olaszi, Fő-utca) 797. h. sz. fog megtartatni.

Ezen tárgyaláson a III. osztályú kereseti adó alá tartozó egyének jogaik megvédése céljából megjelenhetnek, meg nem jelenésük azonban a tárgyalást és adójuk megállapítását nem gátolja.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagyvárad, 1899. évi június hó 10-ikén.

Papp Miklós,
kir. pénzügyigazgató.

TAVIRATOK.

A király betegsége.

Bécs, június 19. (Saját tud. táv.) A király meghülés következtében kereszt-fájást (hexenschuss) kapott, de már jobban van, csak hogy még kimennie nem szabad.

Bécs, június 19. (Saját tud. táv.) A király már szombat este panaszkodott, de mégis fölkel a rendes időben. Fájdalma nem csillapult s egész nap otthon feküdt, de este már jobban lett. *Wiederhoffer* és *Kerrl* orvosok a bajt jelentékeltennek mondják.

Hegedüs miniszter Kolozsvártt.

Kolozsvár, június 19. (Saj. tud. táv.) Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter nejével ide érkezett nagy beteg anyjához.

Engelék elítelve.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.) Az Engel borhamisító pécsi czéget *Ivanka* János váci főszolgabíró a promontori hamis bor forgalomba hozataláért 1000 frtra ítélte.

A kiegyezés.

Bécs, jun. 19. Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter ideérkeztek.

Bécs, jun. 19. Széll Kálmán és Lukács László miniszterek a lapok közlése szerint a két kormánynak az osztrák-magyar bankkal való tárgyalására és a söradó kérdésének rendezése végett érkeztek Bécsbe. A söradó kérdéséről egy

nem illetékes, de rendszerint jól értesült könyvnyomatos ezt írja: az adótétel hektoliter fokozatánál 34 fillér. Azoknak a sörgyáraknak, a melyeknek évi termelése nem haladja meg a 15,000 hektolitert, 15%-ot elengednek. Azoknak a sörgyáraknak, a melyek 20,000 hektoliternél többet termelnek évenként, kimutatást kell készíteniök. A vámvonalon túl exportáló sörgyáraknak hektoliterenként 3 korona 40 fillért visszatértenek. Anyagvesztés czímén leírnak 4 %-ot. A sör extrakt anyagát a hűtési sörből vagy ellenőrző készülék segítségével határozzák meg. Az ellenőrző készüléket a pénzügyi hatóságok adják díjtalanul. Az esetben, ha sörgyár a söradót rögtön a bejelentéskor készpénzben kifizeti, a kormány rendeleti uton lerovást engedhet. (M. T. I.)

Budapest, jun. 19. (Saj. tud. táv.)

A »Bud. Tud.« Bécsből kapja azon hírt, hogy a magyar miniszteri palotában a miniszterek odaérkezéséről mit sem tudnak, sőt közeli érkezésükről se.

A párisi események

Páris, jun. 19. Waldeck-Rousseau ez idő szerint úgy látszik el van tökélve arra, hogy a kabinetet a nagy akadályok ellenére is megalakítja. Három volt miniszterelnök közül csak Rouvier vállalkozott az egyik tárcza átvételére. Meline úgy nyilatkozott, hogy Waldeck-Rousseau megbízása nem oldja meg a válságot. Brisson megígérte támogatását. Casimir-Perier mindenképen rá akarta bírni Waldeck-Rousseau, hogy tárczát vállaljon. A volt elnök barátai azt hiszik, hogy ha Casimir-Perier elvállalja a hadügyi tárczát, könnyebb lesz a válság megoldása. Casimir-Perier barátai unszolására Loubet elnökhöz ment, aki azt mondta, hogy mivel neki van legnagyobb tekintélye a tábornokoknál, leginkább fojthatná el a tábornokok körében mutatkozó forrongást és izgatottságot. Casimir-Perier erre azt válaszolta, hogy úgy vonult vissza a politikai élettől, hogy soha többé vissza ne térjen, mindazáltal megígérte, hogy megfontolja a dolgot. Este azután értesítették Waldeck-Rousseaut, hogy Casimir-Perier végkép visszautasította az ajánlatot. Waldeck-Rousseau ezzel teljesen visszanyerte akcióképességét és a republikánus elemek egyesítésével alakítja meg kormányát, de a szocialistákat valószínűleg nem veszi föl a koalícióba.

Falliéres, a szenátus elnöke, ma délután Loubet-hoz ment, a kit hir szerint arra figyelmeztetett, hogy a szenátus elenezni fogja Millerandnak a kabinetbe való beépését.

Páris, jun. 19. A Sfax hadihajó tegnap *St. Vincentba* érkezett, holnap már Brestbe várják. Egy torpedó hajó megy a Sfax elé, hogy Dreyfust átvegye s a part valamely pontján kikössön.

Páris, jun. 19. *Waldeck Rousseau* minden valószínűség szerint megcsinálja a kabinetet, melynek Casimir *Perier* nem lesz tagja. (Magy. Táv. Tud.)

Szerencsétlenség egy kiránduló helyen.

Prága, június 19. A szmichovi kerületben levő Podhors kiránduló helyen egy kerti vendéglőben tegnap elsült egy kirendelt esendőrnek a karabélyja. A golyó átfurta gypva ese

által elfoglalt szoba ajtaját és három zenészt talált, a kik a zenekar emelvényén játszottak. Az egyik zenész, Maly Jarosláv 15 éves kőműves-inas halva rogyott össze, a másik kettő súlyosan megsebesült. A kirándulókat, akik vagy 600-an voltak, nagyon fölzgatta ez az eset. A vizsgálat folyamatban van. (Magy. Táv. Ir.)

Elégedetlenség az Egyesült-Államokban.

London, június 19. A Timesnek azt jelentik New-Yorkból, hogy a republikánus pártban szakadás mutatkozik, a melyre állítólag Mac Kinleynek a Fülöp-szigetek dolgában követett politikája és a polgári tisztviselők kinevezése körül követett eljárása adott okot. Whitleawread, a republikánus párt vezére, aki annak idején tagja volt a párisi békebizottságnak, azzal vádolja Mac Kinleyt, hogy elhanyagolja kötelességeit.

A sztrájk.

Brünn, jun. 19. A munkás-otthonban ma munkásgyűlés volt, a melyben 10,000-nél több sztrájkoló szövő munkás vett részt. A szónokok mind a sztrájk folytatására buzdították a munkásokat, a mit ezek kivétel nélkül helyeseltek. A gyűlés után a sztrájkolók 70-70 krt kaptak.

Prága, jun. 19. Tachauból jelentik, hogy az ottani munkásvezetők tegnap bejelentették a hatóságnak, hogy a sztrájk véget ért és a munkások újra munkába állhatnak. Ezt a határozatot a munkások abban a reményben hozták, hogy az építőmesterek ígéretükhöz képest önként teljesítik a munkások némely követeléseit.

NYILTTER.*

Házassulandók figyelmébe!

Elköltözés miatt

két szoba és konyha teljes berendezése
jutányosan eladandó.

Ugyanott esetleg lakás is
november hó 1-éig

átadandó.

3--3.

A nagyérdemű igen tisztelt közönség szives tudomására hozzuk, hogy

mosó kelmeink

ugymint: pique, batist, zefir, toile
női ruhaszövetek

megérkeztek.

Továbbá újdonságaink női blousokban, övekben és napernyőkben.

Teljes tisztelettel

Kunz József és Társa

Nagyvárad, Szt.-László tér. 1 szám.

(164.) 7—10

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Észen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható fajda-tomszolgálatot teljesít. A készítmény alkalmazzák köszvény-nél, csuszal, tagszaggatásnál és meghúléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Limment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1.000.000. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van. A főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest. Be-vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. **RICHTER F. AD. és társa. cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.**

KÖZGAZDASÁG.

A gazd. egyesület ülése. A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának, az egyleti alelnök jelölése tárgyában tartandó gyűlése, — miután a választmányak több tagja a biharmegyei szabadelvű pártnak is tagja — a biharmegyei szabadelvű párt értekezlete után ma d. u. 5 órakor az egylet hivatalos helyiségében (Nagyvárad, Nagy Sándor-utca Eleméry ház) lesz megtartva.

Alelnök-választás a gazd. egyesületben. A biharmegyei gazdasági egyesület folyó hó 21-én, azaz szerdán délután 3 órakor Nagyváradon, a vármegyeház nagytermében **rendkívüli közgyűlést** tart, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívotnak.

A rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya az egyleti alelnöki tisztség betöltése, illetve egyleti alelnök-választás. Nagyvárad, 1899. június 12-én. **Szabó József**, egyleti elnök.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 19.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	353.50
Magyar hitel	381.—
Allamvasut	349.60
Rimamurányi	306.75
Magyar jelzálog	249.75
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	69.—

Határidők.

Budapest, június 19.

Készáru üzletben az irányzat szilárd volt, 10,000 mtmm. forgalom mellett árák változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	9.64
Buza októberre	4.68
Tengeri jul.	7.66
Rozs őzre	5.87
Zab őzre	—
Tengeri augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.—
Magyar koronajárdék	96.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentési kötvény 4%	95.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.50
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.—
Osztrák járdék papirban	100.—
Osztrák járdék ezüstben	99.80
Osztrák járdék aranyban	119.25
Osztrák korona járdék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	381.25
Osztrák hitelintézeti részvény	353.75

Párisi vista	349.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.92
London vista	120.50
20 márkás arany	11.78

SZERKESZTOI POSTA.

Salgó. Helyben. A mutatóba küldött tárcza, melyet mai számunkban közlünk, ügyes, gyakorlott tollra vall. Szíves készséggel nyitunk teret a többieknek is. Üdvözlét.

Wlassák Vilma vendégföllépte.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadhbérlet 49. szám. Kisbérlet 49. szám.
 (Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma kedden 1899. június 20-án

kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

uj jelmezekkel és díszletekkel:

itt másodsor:

CARMEN.

Opera 4 felvonásban, Merimée Prosper novellája után irták: Meilhac és Haléwy. Zenéjét Bizet György.

SZEMÉLYEK:

Don José	Mezei Mihály.
Escamillo	Mányai Zs.
Le Remondade	Nyárai Antal
Le Dancaire	Leővei Leó.
Zuniga	Fehér József.
Morales	Szerdahelyi F.
Lillas Pastia	Török Károly
Carmen	Székely Irén.
Micaela	Wlassák Vilma.
Frasquita	Korányi Frida.

Katonák, polgárok, nők, dohánygyári leányok, nép, csempészek, espádák, alguazilok.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 6 Brint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap szerdán, 1899. június 21-én:

Itt először:

A végrehajtó.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Sylvont és Artüs: Fordította: Dr. Béli Izor.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A nagyközönség nyilatkozata:

Hálairat Amerikából.

Az eredeti levél másolata szösz szerint magyarra fordítva!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

New-York, 1898. május 18.

Kedves Uram!

1895. november 12-én a rheuma annyira erőt vett rajtam, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hónapon át merev állapotban fekvem mozdulni sem bírtam. 175 lbs-ról 137 lbs-re fogytam le azon irtóztató fájdalmakban, mit ez idő alatt szenvedtem. Minden gyógykezelést megpróbáltam, eredménytelenül. Electr. kenőcs, török fürdők stb., az orvosok minden képzelhető módját megpróbáltam s még csak jobban sem éreztem magam, ugy hogy kezelő orvosom maga kibótt pénznek nevezte amit gyógykezelésre költöttem.

Idők multán egyik barátom látogatott meg, aki említést tett előttem a **Wilhelm-féle rheuma-és csusz-ellenes vértisztító** theáról, mint a rheuma egyik nélkülözhetetlen gyógyszeréről. Elmondottam neki, mint próbálkoztam már egyéb szerekkel s hogy kevés bizalmam van már.

Ugy látszik jobb sejtímem diktálta, hogy Ön-höz fordultam, mert még reméltem kissé, hátha van segítség, mely engem kigyógyít. És ime meggyőződtem, hogy csakugyan van ily segítő.

Nem lehet szavakkal elbeszélni azt a szenvedést, mely különösen az utolsó 3 évben gyötört; de most már semmi bajom nincs és e pillanatban azt hiszem, hogy megijadom, a világ minden kincsénél többre tartva **Wilhelm köszvény-és csusz-ellenes vértisztító theáját.**

Együttal szíveskedjék számomra posta-fordulatával 1 tuczatot (12 csomag) küldeni a nevezett köszvény-és csusz-ellenes vértisztító theából.

Egyébként önnek jó egészséget, hosszú életet kívánva, maradtam tisztelettel

Gordon M. József,

New-York, Orchard st. 179. Egyesült-Államok, Amerika.

Kapható minden gyógyszerárban.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBA-FESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes,

firnisz butor és koci-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLO

ecsetek

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló lackokban. 5 félé szinben egy 1 kilós doboz ára 75 kr.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

(167.) 6—50

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!